

А.О. Руденко

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

ТИПОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДЕГРАДУЮЧИХ ВИРОБНИЧИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

В постіндустріальних умовах поява деградуючих виробничих територій у містах України є досить очевидною і потребує корегування функціонально-планувальної структури міст, особливо, виробничої складової, яка потребує відновлення.

Деградуючі виробничі території розглянуто на прикладі міста Суми. Під час дослідження виділено їх типологію у структурі міста, яка може бути покладена в основу відновлювальних рішень.

Ключові слова: урбанізація, постіндустріальне суспільство, деградація, виробничі території, відновлення, промисловий вузол.

Постановка проблеми

Впродовж всієї історії міські поселення переживали катастрофи природного та антропогенного характеру. Існує багато прикладів населених пунктів, які завдяки соціально-економічним та геополітичним умовам відбудовувалися на одному і тому ж місці. Також, є і приклади, коли поселення зникали назавжди.

З другої половини ХХ століття в період глобального етапу урбанізації простежується формування постіндустріального суспільства з галузевим та професійним розподілом праці. Тому питання деградуючих виробничих територій постає дедалі більше у всьому світі. З початком становлення постіндустріального суспільства перед багатьма країнами постає глобальна проблема деградованих територій, особливо, виробничих. Причиною чого є невідповідність сьогodнішнім умовам промислово-виробничого комплексу індустріального періоду, що і призводить до деградації певних територій в структурі міста.

В Україні стрімка деградація виробничих територій почалася в період розпаду СРСР. Крім, негативних наслідків порушення економічних відносин між країнами СНД країна почала входити в глобальні процеси постіндустріального суспільства.

В цей період організація функціональних зон міста починає формуватися на ринкових відносинах та переносі акценту на розвиток третинного та четвертинного секторів економіки. Саме тому, виробничі території зазнають найбільших змін, які потребують диверсифікації економічної бази.

Наслідки можуть бути досить різними, тому в окремих випадках, коли підприємство функціонує виходить на перший план його модернізація з інноваційними рішеннями, створення невеликих

підприємств на його базі, які будуть працювати в єдиному комплексі.

При неефективній роботі підприємства потрібна його реструктуризація, створення нового конкурентоспроможного виробництва або наділення його новою функцією. Світовий досвід налічує безліч прикладів відновлення таких територій. Починаючи з 60-тих років ХХ століття в країнах починають формуватися «еко-сіті», які, в свою чергу, послужили основою сталого розвитку населених місць з впровадженням ІТ-технологій.

В Україні проблема відновлення деградуючих територій також досить актуальна тому, що країна стоїть на порозі корегування функціонально-планувальної структури міст в умовах становлення постіндустріального суспільства, особливо, їх виробничої складової. З врахуванням світового досвіду та регіональних особливостей, в дослідженні розглядається обласний центр області – місто Суми, що має типовий, для східної частини держави, господарський комплекс з переважаючою виробничою складовою.

Мета дослідження - виявлення основної типології деградуючих виробничих територій за станом деградації та структурно-планувальними ознаками, які можуть бути використані в подальших пошуках пропозицій щодо їх відновлення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Дослідження спирається на системний підхід, в якому аналізуються роботи А.В. Болдачова [1], І.В. Ладигіної [2] та С.М. Данилова [3], в яких місто розглядається як складна система. Розглянуті дослідження Т. Ф. Панченко, С. С. Сторожук [4], С.О. Іванова-Костецького [5], А.І. Малової [6] та Г.С. Некрилової [7], які розглядають різні методи відновлення промислових об'єктів та територій.

Також, допомагають визначити основні напрямки їх використання при зміні функції.

Крім цього, розглянуті державні нормативні документи, зокрема, що регулюють містобудівну ситуацію в місті Суми.

Виклад основного матеріалу

Спираючись на системний підхід, сьогодні місто може розглядатися як складна нелінійна система, що здатна до самоорганізації.

Система – це поєднання об'єктів, з їх властивостями та відносинами, з впорядкованими взаємними зв'язками, що додають сполучі нові якості: цілісність, автономність та сталість.

В свою чергу, складна система – це система, деякі елементи якої самі є системами, виступаючи в якості підсистем складної системи.

Процеси в місті – це послідовні зміни станів, стадій розвитку, а також певна сукупність послідовних дій, спрямованих на досягнення певної мети. Кожен процес за своїм визначенням припускає зміну і рух. В своїх дослідженнях А. В. Болдачов розкриває поняття «деградація», що позначає рух, що супроводжується втратою раніше характерних системі властивостей [1]. Водночас, в словнику іншомовних слів термін «деградація» Мельничук О.С. трактує як рух назад, поступове погіршення, занепад, втрату якихось властивостей [8]. Деградація може вести до знищення системи – втрати сталості.

Також, деградація може розглядатися на декількох ієрархічних рівнях:

- на рівні міста, коли спостерігається деградація основних його підсистем: його населення, економічної бази, соціо-культурної складової та функціонально-планувальної структури в цілому;

- на рівні функціонально-планувальної зони – це втрата функції повністю або частково, застарівання матеріальної бази;

- на рівні містобудівного вузла, комплексу, об'єкта в структурі міста – це втрата містобудівного значення, застарівання всієї функції або середовища для її реалізації, матеріальний знос.

В статті І.В. Ладигіної розглянуто концепцію «Нової індустріалізації», яка може бути певним вирішенням деградації в умовах зміни технологічних епох, коли виробничо-промислова складова господарського комплексу переживає найбільший тиск нових викликів [9]. В дослідженні зазначено, що при несвоєчасному переходу на рейки «Нової індустріалізації» деградація виробничих територій стає неминучою. В контексті вітчизняного досвіду, «Нова індустріалізація» може бути рішенням при новому підході до розвитку нових підприємств та модернізації існуючих.

Відновлення – процес, складна динамічна система, що розподілена в просторі та часі.

На думку А. В. Болдачова, відновлення – це процес, під час якого щось покращується або вдосконалюється після поганого стану, процес внесення змін до чогось, щоб покращити його, щоб воно стало більш успішним, коли щось починається знову після зупинки на певний час [1].

Існує також інший термін – реабілітація, що також має на увазі відновлення. Згідно з Законом України Про охорону культурної спадщини реабілітація – сукупність науково-обґрунтованих заходів щодо відновлення культурних та функціональних властивостей об'єктів культурної спадщини [10]. Іванов-Костецький С.О. виокремлює також поняття «архітектурної реабілітації», що передбачає «комплекс дій та методів проектування щодо відродження міського середовища, території, архітектурного ансамблю, окремих будівель і споруд, інтер'єру та його деталей у зв'язку з їхнім історичним та архітектурно-культурологічним значенням, із повною або частковою зміною первісного функціонального призначення для поліпшення середовищних показників та психологічного аспекту сприйняття об'єкта» [5].

Реабілітація може передбачати різні підходи в залежності від характеру ураження: ревіталізація, модернізація, реновація або музеєфікація. Однак, є багато спірних трактувань цих понять, що і розкривають процес відновлення.

Спираючись на дослідження та сучасний досвід [11], можна виокремити три основні підходи до вирішення питань відновлення деградованих територій [12]:

- Повне знесення та нове будівництво;
- Модернізація (покращення);
- Зміна функції на іншу.

В дослідженні ситуація розглянута на прикладі типового великого міста України – міста Суми, яке досить стрімко розвивалося в індустріальний період в різних промислових галузях. Зараз же в місті більшість виробничих територій знаходяться в стані деградації, що впливає в цілому на структуру міста та його розвиток.

Відповідно до рішень Генеральної Схеми планування території України, Сумська область входить до складу Харківської міжобласної системи розселення, а на її території виділяються: зони урбанізації, зокрема, з критичним, високим та середнім рівнями виробничо-містобудівного освоєння; зони сільського господарства; зони національної екологічної мережі; та зони радіаційного забруднення [13].

«Місто Суми – не тільки адміністративний центр області, а й багатофункціональний економічний та культурний центр обласної,

міжрайонної та районної системи розселення, вузол залізничних та автомобільних шляхів.

Місто було засновано в середині XVII століття на березі річки Псел групою козаків-переселенців під керівництвом полковника Герасима Кондратьєва. Населення міста займалися різноманітними ремеслами, а з XVIII століття почався розвиток промислових підприємств мануфактурного типу, що сприяло тому, що місто стало великим торгівельним центром України того часу. Розвиток промисловості сприяв і іншим аспектами міста- економічному, соціальному, культурному. Скасування кріпосного права вплинуло на швидкий розвиток промисловості та інфраструктури міста, зокрема, транспортної. Розвиток промисловості й торгівлі відбувався в нерозривному зв'язку з приростом населення та ростом банківського капіталу» [14].

Вже з кінця XIX століття було закладено основу сучасного господарського комплексу міста Суми у вигляді промислового виробництва і торгівлі [15]. В 2007 році було розроблено стратегічний план економічного розвитку м. Суми, в якому зазначено розвиток як стратегічних напрямків розвитку, так і хімічного виробництва та машино- та приладобудування [16].

Згідно зі Схемою планування території Сумської області розвитку «інноваційно-проривного шляху» сприятиме розвитку підзон інтенсивної урбанізації. Згідно цього, обласний центр відіграє суттєву роль у формуванні планувальної структури всієї області, на території якої пропонується реструктуризація та розвиток існуючих промислових вузлів [17].

В матеріалах проекту внесення змін до генерального плану міста, розробленого в 2012 році приділяється увага впорядкуванню функціонально-планувальної структури міста [18]. Так, деякі виробничі території передбачають зміну функції на сільбищу, а деякі, підлягають зоні реконструкції.

В таких умовах, виділення основних типів виробничих територій в структурі міста та Сумського промвузлу, що в перспективі втрачають свою функцію, і потребують відновлення в іншому вигляді, здається досить важливим.

Проведений аналіз дозволяє виокремити декілька структурно-планувальних типів деградуючих виробничих територій в міській структурі: «коли виробнича територія знаходиться в середині сільбищної території, і не була винесена із чужорідної функціональної структури, однак, втратила свою функцію і являє собою занедбану територію; коли окрема деградуюча виробнича територія знаходиться в структурі промислового вузла, району, зони. Другий тип, в свою чергу, можна розділити на два підтипи: коли деградуюча

територія межує з сільбищною або рекреаційною зонами через автомагістраль чи санітарно-захисну зону або деградуюча територія знаходиться серед виробничої зони» [14].

Крім цього, виробничі підприємства на прикладі міста Суми можна поділити за станом деградації на такі типи:

- «що функціонують;
- що функціонують, але не на всю потужність, та не використовують всю територію;
- що деградує протягом років;
- підприємства, площі яких поділені невеликими підприємствами з різними функціями, що не передбачає реабілітації території в цілому» [12];

Однак, з початку повномасштабного вторгнення РФ в Україну, на території нашої держави можна виокремити ще один тип - зруйновані або пошкоджені об'єкти та території в результаті воєнних дій.

Висновки

Таким чином, у процесі зміни технологічних епох та становленням постіндустріальних відносин країни світу стикаються з глобальною проблемою деградованих територій в міській структурі, зокрема, виробничих. Україна також підійшла впритул до вирішення даної проблеми. Тож, місто можна розглядати як складну нелінійну систему, здатну до самоорганізації, що являє собою поєднання об'єктів з впорядкованими взаємними зв'язками, що додають поєднанню нові якості: цілісність, автономність, стійкість. Деградацією є рух, що супроводжується втратою раніше характерних системі властивостей. Деградуючі території потребують відновлення, що може включатися в будь-якому часовому моменті процесу деградації.

На сьогоднішній день, можна виділити два основних типи деградованих виробничих територій в структурі міста. коли виробнича територія знаходиться в середині сільбищної території, і не була винесена із чужорідної функціональної структури, однак, втратила свою функцію і являє собою занедбану територію; коли окрема деградуюча виробнича територія знаходиться в структурі промислового вузла, району, зони. Другий тип, в свою чергу, можна розділити на два підтипи: коли деградуюча територія межує з сільбищною або рекреаційною зонами через автомагістраль чи санітарно-захисну зону або деградуюча територія знаходиться серед виробничої зони.

Також, можна виокремити три основні існуючі підходи до відновлення деградованих територій: нове будівництво; часткове відновлення; зміна

функції. Серед деградуючих підприємств можна виділити типи за станом їх деградації: підприємства, що функціонують; підприємства, що функціонують, але не на всю потужність, та не використовують всю територію; підприємства, що деградують протягом років; підприємства, площі яких задіяні невеликими підприємствами різної функції, що не передбачає реабілітації території в цілому; та зруйновані або пошкоджені об'єкти та території в результаті воєнних дій.

Тож, проаналізувавши сучасний стан деградуючих виробничих територій в структурі великого міста, на прикладі міста Суми, можна зробити висновки, що існуюча проблема потребує науково-обґрунтованих рішень щодо їх відновлення, а на законодавчому рівні існують усі необхідні передумови для подальшого формування виробничо-промислових зон міста. В свою чергу, виявлені типології можуть грати вирішальну роль для прийняття подальших рішень щодо відновлення деградуючих виробничих територій в структурі міста.

Література

1. Болдачев А. В. *Новаци. Суждения в русле эволюционной парадигмы.* / А.В. Болдачев. - Спб.: Изд-во С.-Петербур. ун-та, 2007. – 256 с.
2. Ладигіна І.В. *Розселення як складна система. Інноваційні технології в архітектурі і дизайні. Колективна монографія* / І.В. Ладигіна; під загальною редакцією В.П. Сопова, В.П. Мироненка. - Харків: ХНУБА, 2019.
3. Данилов С.М. *Информационно-накопительная матрица анализа функционирования и развития города как открытой динамической системы.* / С.М. Данилов // *Науковий вісник будівництва.* - Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ, 2018, том 91, №1. – с. 54-60. DOI: [10.29295/2311-7257-2018-91-1-54-60](https://doi.org/10.29295/2311-7257-2018-91-1-54-60)
4. Панченко Т. Ф. *Зарубіжна практика впровадження нових рекреаційних функцій на депресивних господарських територіях.* / Т.Ф. Панченко, С.С. Старожук // *Досвід та перспективи розвитку міст України.* - Київ: ДП УДНДПМ «ДППРОМІСТО», 2016, Вип. 31, с. 66-75.
5. Іванов-Костецький С.О. *Принципи архітектурно-функціональної реабілітації історичних промислових будівель та споруд: дис. ... канд. архіт. : 18.00.01 / Іванов-Костецький Сергій Олексійович; Нац. ун-т «Львів. політехніка».* — Л., 2011. — 192 арк.: рис., табл. — Бібліогр.: арк. 148-157.
6. Малова А. І. *Промислові центри як середовище формування поліфункціональних архітектурних просторів.* / А.І. Малова // *Науковий вісник будівництва.* - Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ, 2017, том 90, №4. – с. 48-53.
7. Некрилова Г. С. *Процес рефункціоналізації як один із шляхів розвитку сучасного міста.* / Г.С. Некрилова // *Науковий вісник будівництва.* Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ, 2017, том 88, №2. – с. 45-49.
8. Мельничук О.С. *Словник іноземних слів за ред. О. С. Мельничука.* — 1-е видання, Київ: Головна редакція «Українська радянська енциклопедія» (УРЕ), 1974 — 776 с.
9. Ладигіна І. В. *Структурно-планувальні аспекти формування «нової індустріалізації» в Харківській*

обласній системі розселення». / І.В. Ладигіна // *Досвід та перспективи розвитку міст України.* Київ: ДП УДНДПМ «ДППРОМІСТО», 2015, вип.29, с. 143-157.

10. *Про внесення змін до Закону України Про охорону культурної спадщини (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 5, ст.114).* Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-15#Text>

11. Руденко А.О. *Світовий досвід відновлення деградованих виробничих територій.* / А.О. Руденко // *Науковий вісник будівництва.* Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ, 2019, том 96, №2(1). – с. 105-109. DOI: [10.29295/2311-7257-2019-96-2-105-109](https://doi.org/10.29295/2311-7257-2019-96-2-105-109)

12. Руденко А.О. *Відновлення деградуючих територій як актуальний процес сьогодення.* / А.О. Руденко // *Науковий вісник будівництва.* Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ, 2019, том 98, №4. – с. 147-153. DOI: [10.29295/2311-7257-2019-98-4-147-153](https://doi.org/10.29295/2311-7257-2019-98-4-147-153)

13. *Закон України «Про Генеральну схему планування території України» 7 лютого 2002 року №3059-III, м. Київ.* Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14#Text>.

14. Ладигіна І.В. *Особливості відновлення деградованих виробничих територій в структурі великого міста (на прикладі м. Суми).* / І.В. Ладигіна, А.О. Руденко // *Науковий вісник будівництва.* Харків: ХНУБА, ХОТВ АБУ, 2017, том 93, №3. – с. 71-79. DOI: [10.29295/2311-7257-2018-93-3-71-79](https://doi.org/10.29295/2311-7257-2018-93-3-71-79)

15. *Економічний і культурний розвиток Сум наприкінці XIX століття.* Режим доступу: <http://ukr.ssr.com.ua/sumska/ekonomichniy-i-kulturniy-rozvitok-sum-naprikintsi-xix-stolititya>

16. *Стратегічний план економічного розвитку м. Суми.* Режим доступу: <https://smr.gov.ua/uk/misto/2016-03-14-08-11-32/strategichnij-plan-ekonomichnogo-rozvitku-m-sumi-usaid/1787-strategichnij-plan-ekonomichnogo-rozvitku-m-sumi-usaid.html>

17. *Схема планування території Сумської області.* – ДП НДПМ Містобудування, м. Київ. 2012.

18. *Внесення змін до генерального плану м. Суми – УДНДПМ «ДППРОМІСТО», м. Київ. 20012.*

Referenses

1. Boldachev A. V. (2007). *Novatsii. Suzhdeniya v rusle evolyutsionnoy paradigmy.* Spb.: Izd-vo S.-Peterburg. un-ta, 256.
2. Ladygina I.V. (2019). *Rozselennya yak skladna systema. Innovatsiini tehnologii v arkhitekturi i dyzaini. Kolektyvna monohrafiia.* In V.P. Sopov, V.P. Mironenko (Eds.). Kharkiv, KhNUCEA.
3. Danylov S.M. (2018). *Information and accumulative matrix the analysis of the functioning and development of the city as an open dynamic system.* *Scientific Bulletin of Civil Engineering*, 91(1), 54-60. DOI: [10.29295/2311-7257-2018-91-1-54-60](https://doi.org/10.29295/2311-7257-2018-91-1-54-60)
4. Panchenko T.F., Storozhuk S.S. (2016). *Zarubizhna praktyka vprovadzhennya novykh rekreatsivnykh funktsiy na depresyvnnykh hospodars'kykh terytoriyakh. Dosvid ta perspektyvy rozvytku mist Ukrayiny*, 31, 66-75.
5. Ivanov-Kostetskyi S.O. (2011) *Pryntsyvy arkhitekturno-funktsional'noyi rehabilitatsiyi istorychnykh promyslovykh budivel' ta sporud.* (Candidate's thesis) Lviv Polytechnic National University, Lviv, 192.
6. Malova A.(2017). *Industrial centers as an environment of multifunctional architectural spaces formation.* *Scientific Bulletin of Civil Engineering*, 90(4), 48-53.
7. Nekrylova G. S. (2017). *Protses refunktsionalizatsiyi yak odyin iz shlyakhiv rozvytku suchasnoho mista.* *Scientific Bulletin of Civil Engineering*, 88(2), 45-49.

8. Melnychuk O.S. (1974). Slovnyk inshomovnykh sliv. Kyiv: Holovna redaktsiya «Ukrayins'ka radyans'ka entsyklopediya», 1, 776.
9. Ladigina I. V. (2015). Strukturno-planuval'ni aspekty formuvannya «novoyi industrializatsiyi» v Kharkivs'kii oblasniy systemi rozselennya. *Dosvid ta perspektyvy rozvytku mist Ukrainy*, 29, 143-157.
10. Verkhovna Rada of Ukraine (2015, June 28). Pro vnesennya zmin do Zakonu Ukrainy «Pro okhoronu kul'turnoyi spadshchyny». *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, №5, 114. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-15#Text>.
11. Rudenko A.O. (2019). World experience of restoration to restore defence production territories. *Scientific Bulletin of Civil Engineering*, 96(2/1), 105-109. DOI: [10.29295/2311-7257-2019-96-2-105-109](https://doi.org/10.29295/2311-7257-2019-96-2-105-109)
12. Rudenko A.O. (2019). Restoration of degradating territories as a current treaty today. *Scientific Bulletin of Civil Engineering*, 98(4), 147-153. DOI: [10.29295/2311-7257-2019-98-4-147-153](https://doi.org/10.29295/2311-7257-2019-98-4-147-153)
13. Verkhovna Rada of Ukraine (2002, February 7). Zakon Ukrainy «Pro Heneral'nu skhemu planuvannya terytoriyi Ukrainy». *Vidomosti Verkhovnoyi Rady Ukrainy*, №30, 204. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3059-14#Text>.
14. Ladigina I.V., Rudenko A.O. (2017). Features of reconstruction of degraded production territories in structure of a large city (on the example of Sum). *Scientific Bulletin of Civil Engineering*, 93(3), 71-79. DOI: [10.29295/2311-7257-2018-93-3-71-79](https://doi.org/10.29295/2311-7257-2018-93-3-71-79)
15. Ekonomichnyy i kul'turnyy rozvytok Sum naprykintsi XIX stolittya. Retrieved from: <http://ukrskr.com.ua/sumska/ekonomichniy-i-kulturniy-rozvytok-sum-naprikintsi-xix-stolittya>
16. Stratehichnyy plan ekonomichnoho rozvytku m. Sumy. Retrieved from: <https://smr.gov.ua/uk/misto/2016-03-14-08-11-32/strategichnij-plan-ekonomichnogo-rozvitku-m-sumi-usaid/1787-strategichnij-plan-ekonomichnogo-rozvitku-m-sumi-usaid.html>
17. Department of Urban Planning and Architecture (2012). Skhema planuvannya terytoriyi Sums'koyi oblasti. DP NDPI Mistobuduvannya, Kyiv.
18. Department of Urban Planning and Architecture (2012). Vnesennya zmin do heneral'noho planu m. Sumy. DP NDPI Mistobuduvannya, Kyiv.

Рецензент: доктор архітектури, професор В.П. Дубинський, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна.

Автор: РУДЕНКО Аліна Олександрівна
асистент

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – alinarudenko75@gmail.com
ID ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-5416-7306>

TYPICAL FEATURES OF DEGRADING PRODUCTION TERRITORIES THAT MAY BE SUBJECT TO RESTORATION IN TODAY'S REALITIES

A. Rudenko

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

The countries of the world, in particular Ukraine, face the global problem of degraded territories in the urban structure, in particular, production ones in the process of changing technological eras and the formation of post-industrial relations. For a long time, typical cities of Ukraine were industrial, therefore the appearance of degrading production territories in their structures is quite obvious and requires correction of the functional and planning structure of cities, especially the production component of the economic complex, which needs restoration.

Taking into account world experience and regional features, the study examines the city of Sumy, which has a typical economic complex with a predominant production component. In the article, the author considers the typological features of degraded industrial areas in the urban fabric, which can serve as a basis for making decisions about restoration in modern conditions.

The author distinguishes two main types of degraded production areas in the structure of the city: when the industrial zone is located in the middle of the agricultural zone and when a separate degraded industrial zone is located in the structure of an industrial node, district, zone. The main types are distinguished according to the state of their degradation. Three main existing approaches to restoration of degraded territories are also highlighted.

Therefore, after analyzing the current state of degrading production areas in the structure of a large city, using the example of the city of Sumy, the author notes that the existing problem requires scientifically based solutions for their restoration, and at the legislative level, there are all the necessary prerequisites for the further formation of industrial zones of the city. In turn, the identified typologies can play a decisive role in making further decisions regarding the reconstruction of degrading production areas in the city structure.

Keywords: urbanization, post-industrial society, degradation, industrial areas, restoration, industrial hub.